

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
КЕАҚ «АХМЕТ БАЙТҰРСЫНҰЛЫ АТЫНДАҒЫ ҚОСТАНАЙ Өңірлік университеті»
Өмірзақ Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институты
Педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасы
Қостанай облысы әкімдігінің білім басқармасы
«Ыбырай Алтынсариннің Қостанай облыстық мемориалдық музейі» КММ

АЛТЫНСАРИН ОҚУЛАРЫ

БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕГІ
ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР:
ЖАҢА ҚИЫНДЫҚТАР МЕН ТИІМДІ ШЕШІМДЕР

халықаралық ғылыми-тәжірибелік
конференция материалдары

АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ

ТЕХНОЛОГИИ И ИННОВАЦИИ
В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ:
НОВЫЕ ВЫЗОВЫ И ЭФФЕКТИВНЫЕ РЕШЕНИЯ

материалы международной
научно-практической конференции

Қостанай қ., 2026 ж.
г. Қостанай, 2026 г.

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ / РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ

Қуанышбаев Сеитбек Бекенович, география ғылымдарының докторы, доцент, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің Басқарма Төрағасы-Ректоры, Қазақстан; **Наурызбаева Эльмира Кенжеғалиқызы**, тарих ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің академиялық мәселелер жөніндегі проректоры; **Жарлығасов Женис Бахытбекович**, ауыл шаруашылығы ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессор, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің зерттеулер, инновация және цифрландыру жөніндегі проректоры; **Бережнова Елена Викторовна**, педагогика ғылымдарының докторы, Ресей Сыртқы істер министрлігінің Мәскеу мемлекеттік Халықаралық қатынастар институтының (университет) профессоры; **Есіркепова Кенжегүл Қабылғазықызы**, филология ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық институтының директоры; **Ибраева Айман Елемановна**, Қостанай облысы әкімдігінің Білім басқару басшысы; **Калимжанова Роза Лаиковна**, PhD докторы, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының меңгерушісі; **Утегенова Бибикуль Мазановна**, педагогика ғылымдарының кандидаты, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Смаглий Татьяна Ивановна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің, педагогика ғылымдарының кандидаты; педагогика, психология және арнайы білім беру кафедрасының қауымдастырылған профессоры; **Жетписбаева Айсылу Айратовна**, Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университетінің ҮІ. Алтынсарин атындағы әдістемелік кабинетінің меңгерушісі.

«Білім беру тәжірибесіндегі технологиялар мен инновациялар: жаңа қиындықтар мен тиімді шешімдер»:
Б 94 Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференция материалдары: 13 ақпандағы 2026 жылдың – Қостанай: Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2026. – 2418 б. = Технологии и инновации в образовательной практике: новые вызовы и эффективные решения: Материалы международной научно-практической конференции: 13 февраля 2026 года. – Костанай: Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2026. – 2418 с.

ISBN 978-601-356-659-7

Жинақта «Білім беру тәжірибесіндегі технологиялар мен инновациялар: жаңа қиындықтар мен тиімді шешімдер» атты Алтынсарин оқулары Халықаралық ғылыми-практикалық конференциясының материалдары бар. Бұл конференциялар «Адал Азамат» ұлттық бағдарламасын іске асырудың жалпы бағыттары мен үрдістерін анықтайды, соның ішінде жас ұрпақты тәрбиелеу мен оқытудың құндылық аспектілері, жаһандық контексте ұлттық білім беру нұсқауларын қайта қарастыру және жаңартудың озық тәжірибелерін көрсету, жас ұрпақта азаматтық бірегейлік пен патриоттық құндылықтарды дамытудың ғылыми-әдістемелік негіздемесі және жасанды интеллекті заманауи білім беру процесіне жүйелі түрде енгізудің инклюзивті тәжірибелері мен әдіснамасының қысқаша мазмұны.

Конференция материалдарында ҮІ. Алтынсариннің педагогикалық мұрасының білім берудің құндылықтық мағыналары бойынша заманауи нұсқаулар контекстіндегі өзектілігі, оқыту мен тәрбиелеудің аксиологиялық аспектілерінің ғылыми негіздері, сондай-ақ мұғалімдердің ұлттық білім берудегі заманауи қиындықтарға дайындығы мәселелері және мұғалімдердің цифрлық ресурстарды пайдалана отырып, инновациялық қызметке педагогикалық құзырлығы талқыланады.

Бұл жинақтағы материалдар ғалымдар, университеттер мен колледждер профессорлары, мектеп және мектепке дейінгі мекемелер мұғалімдері, білім беру саласындағы психологтары, магистранттар мен студенттер үшін қызықты болуы мүмкін.

В сборнике содержатся материалы Международной научно-практической конференции Алтынсаринские чтения «Технологии и инновации в образовательной практике: новые вызовы и эффективные решения», определяющие общие направления и тенденции внедрения национальной программы «Адал азамат», такие, как ценностные аспекты воспитания и образования молодого поколения, демонстрация лучших практик по переосмыслению и актуализации национальных ориентиров образования в глобальном контексте, научно-методическое обоснование формирования гражданской идентичности и патриотических ценностей обучающихся, обобщение инклюзивных практик и методологии системной интеграции искусственного интеллекта в современный образовательный процесс.

Материалы Конференции посвящены обсуждению актуальности педагогического наследия ҮІ. Алтынсарина в контексте современных ориентиров ценностных смыслов воспитания, научных основ аксиологических аспектов обучения и воспитания, а также вопросы готовности педагогов к современным вызовам в отечественном образовании, к инновационной деятельности с использованием цифровых ресурсов. Материалы данного сборника могут быть интересны ученым, преподавателям вузов и колледжей, учителям школ и воспитателям дошкольных учреждений, педагогам-психологам, магистрантам и студентам.

ISBN 978-601-356-659-7

9 786013 566597

УДК 37.013.75:371.3
ББК 74.04+74.202

© Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай өңірлік университеті, 2026
© Костанайский региональный университет имени Ахмет Байтұрсынұлы, 2026

2 СЕКЦИЯ

ИНКЛЮЗИВНОЕ ГУМАНИСТИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: ВЫЗОВЫ, ДОСТИЖЕНИЯ И ОБОБЩЕНИЕ ОПЫТА
ИНКЛЮЗИВТІ ГУМАНИСТІК БІЛІМ: ҚИЫНДЫҚТАР, ЖЕТІСТІКТЕР ЖӘНЕ ТӘЖІРИБЕНІ

7. Головниц, Л. А. Дошкольная сурдопедагогика: Воспитание и обучение дошкольников с нарушениями слуха / Л. А. Головниц. – М.: Владос. – 2001. – 304 с.

ӨОЖ 37.013.32

ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУДІҢ ТОЛЕРАНТТЫ БІЛІМ БЕРУ ОРТАСЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДАҒЫ РӨЛІ

Куйшинова Зулиха Шайкимелевна,
қазақ тілі мен әдебиет пәнінің мұғалімі, педагог–сарапшы,
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының
«Қостанай қаласы білім бөлімінің № 18 мектеп– гимназиясы» КММ
Қостанай қ., Қазақстан

Курмангалиева Айнаш Алтаевна,
қазақ тілі мен әдебиет пәнінің мұғалімі,
Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының
«Қостанай қаласы білім бөлімінің № 18 мектеп– гимназиясы» КММ
Қостанай қ., Қазақстан

Аңдатпа

Инклюзивті білім беру – әрбір білім алушының құқығы мен қадір–қасиетін құрметтеуге негізделген заманауи білім беру парадигмасы. Бұл мақалада инклюзивті білім берудің толерантты, қауіпсіз және қолайлы білім беру ортасын қалыптастырудағы рөлі қарастырылады. Инклюзия арқылы оқушылар арасында өзара құрмет, қабылдау және әлеуметтік жауапкершілік дамитыны ғылыми тұрғыда негізделеді. Сонымен қатар инклюзивті ортаның әлеуметтік бірлік пен азаматтық мәдениетті нығайтудағы әлеуеті талданады.

Түйінді сөздер: инклюзивті білім беру, толеранттылық, әлеуметтік бейімделу, білім беру ортасы, адам құқықтары.

Аннотация

Инклюзивное образование представляет собой современную образовательную парадигму, основанную на уважении прав и достоинства каждого обучающегося. В статье рассматривается роль инклюзивного образования в формировании толерантной, безопасной и поддерживающей образовательной среды. Обосновывается, что инклюзия способствует развитию взаимного уважения, принятия и социальной ответственности среди учащихся, а также укреплению социальной сплочённости и гражданской культуры.

Ключевые слова: инклюзивное образование, толерантность, социальная адаптация, образовательная среда, права человека.

Abstract

Inclusive education is a modern educational paradigm based on respect for the rights and dignity of every learner. This article examines the role of inclusive education in creating a tolerant, safe, and supportive learning environment. It is argued that inclusion promotes mutual respect, acceptance, and social responsibility among students and contributes to strengthening social cohesion and civic culture.

Key words: inclusive education, tolerance, social adaptation, learning environment, human rights.

Қазіргі жаһандану жағдайында қоғамның тұрақты дамуы әлеуметтік әділеттілік, тең мүмкіндік және толеранттылық қағидаттарымен тығыз байланысты. Әлеуметтік әртүрлілікке негізделген қоғамда адамдардың бірін–бірі түсінуі, қабылдауы мен құрметтеуі қоғамдық келісім мен тұрақтылықтың басты алғышарты болып табылады.

Осы тұрғыда білім беру жүйесі жас ұрпақты толерантты, жауапты және белсенді азамат ретінде қалыптастыруда шешуші рөл атқарады.

Білім беру саласында жүзеге асырылып жатқан маңызды бағыттардың бірі – инклюзивті білім беру. Ол әрбір баланың жеке ерекшеліктерін ескеріп, сапалы білім алуға тең мүмкіндік беруді көздейді. Инклюзивті білім беру тек педагогикалық тәсіл ғана емес, ол – адам құқықтарын, әлеуметтік әділеттілікті және толеранттылықты нығайтатын қоғамдық құндылық.

Инклюзивті білім беру – барлық білім алушыларға, олардың денсаулық жағдайына, әлеуметтік мәртебесіне, этникалық, мәдени немесе тілдік ерекшеліктеріне қарамастан, білім алу үдерісіне толыққанды қатысуға мүмкіндік беретін педагогикалық және әлеуметтік модель. Ол ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқшауламай, жалпы білім беру ортасына енгізуге бағытталған [1].

Инклюзияның негізгі қағидаты – әрбір баланың білім алу құқығын мойындау және оның даралығын құрметтеу. Бұл модельде «қалыпты» немесе «ерекше» деген шектеу болмайды, керісінше, әртүрлілік қоғамның табиғи ерекшелігі ретінде қабылданады. Инклюзивті білім берудің басты идеясы – оқушыны ортаға бейімдеу емес, білім беру ортасын оқушының қажеттіліктеріне сай бейімдеу.

Инклюзивті мектепте әрбір оқушы өзін қауіпсіз, бағалы және қоғамның толыққанды мүшесі ретінде сезінеді. Мұндай ортада баланың психологиялық жайлылығы қамтамасыз етіліп, өзін-өзі бағалау деңгейі артады. Бұл оқу мотивациясының жоғарылауына, әлеуметтік белсенділіктің дамуына және тұлғалық қалыптасуға оң ықпал етеді.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балалар үшін инклюзивті орта олардың өзіне деген сенімділігін арттырып, әлеуметтенуіне жағдай жасайды. Ал басқа оқушылар үшін бұл орта төзімділікке, жауапкершілікке және адамгершілік құндылықтарға тәрбиелеудің тиімді алаңы болып табылады.

Толеранттылық – басқа адамдардың ерекшеліктерін түсіну, қабылдау және құрметтеу қабілеті. Инклюзивті білім беру толеранттылықты қалыптастырудың ең тиімді құралдарының бірі болып табылады, себебі оқушылар күнделікті оқу үдерісінде әртүрлі мүмкіндіктері мен қажеттіліктері бар құрдастарымен бірге әрекет етеді.

Осындай ортада балалар ерте жастан эмпатияны, өзара көмекті және ынтымақтастықты үйренеді. Мысалы, ерекше қажеттілігі бар оқушымен бірлесіп тапсырма орындау немесе топтық жобаға қатысу балалардың шыдамдылығын, әлеуметтік сезімталдығын және жауапкершілігін арттырады. Бұл тәжірибе болашақта толерантты мінез-құлықтың қалыптасуына негіз болады.

Инклюзивті және толерантты орта құруда мұғалімнің рөлі ерекше. Педагог тек білім беруші ғана емес, сонымен қатар әлеуметтік құндылықтарды қалыптастыратын тұлға болып табылады. Мұғалімнің әділдігі, тілдік мәдениеті, қолдауы мен қарым-қатынасы оқушылар арасындағы өзара сыйластықтың дамуына тікелей әсер етеді.

Инклюзивті білім беру үдерісінде сараланған оқыту, топтық жұмыс, жобалық әдіс, рефлексия және өзара бағалау сияқты педагогикалық технологияларды қолдану маңызды. Мұғалім әр баланың жетістігін атап, оның дамуына сенім білдіргенде, оқушы өзін қоғам үшін маңызды тұлға ретінде сезінеді.

Сонымен қатар инклюзивті білім беруді тиімді жүзеге асыру үшін педагог кадрлардың кәсіби дайындығы ерекше маңызға ие. Мұғалімдер инклюзия қағидаттарын терең түсініп қана қоймай, әртүрлі білім алушылармен жұмыс істеуге қажетті әдістемелік, психологиялық және коммуникативтік құзыреттерді меңгеруі тиіс.

Бұл бағытта біліктілікті арттыру курстары, тәжірибе алмасу алаңдары мен әдістемелік қолдау жүйесі инклюзивті ортаның сапасын арттыруға ықпал етеді.

Инклюзивті білім беру әлеуметтік әділдікті де нығайтады, себебі ол барлық оқушылардың, соның ішінде бұрын білім беру процесінен шеттетілген оқушылардың білім алу мүмкіндіктеріне қол жеткізуін жеңілдету арқылы оқудағы теңсіздікті азайтуға көмектеседі [2].

Инклюзивті білім беру мұғалімдерден әрбір оқушыға олардың ерекшеліктері мен қажеттіліктерін ескере отырып, жеке тәсілді әзірлеуді және жеке қолдау үшін арнайы жағдайлар жасауды талап етеді. Сонымен қатар, ол барлық оқушылар үшін білім беру сапасын жақсартып алады, себебі бұл тәсіл мұғалімдерге өз тәсілдерін әртүрлі оқушылардың әртүрлі оқу стильдері мен қажеттіліктеріне бейімдеуге көмектеседі және оларға қазіргі әлемде сәтті бейімделу үшін қажетті дағдыларды, мысалы, коммуникациялық, әлеуметтік және когнитивті дағдыларды дамытуға мүмкіндік береді. Бұл дағдылар тек мүгедек оқушылар үшін ғана емес, сонымен қатар барлық оқушылар үшін маңызды, себебі олар табысты мансап пен өмір үшін қажетті әмбебап дағдыларды дамытуға көмектеседі.

Инклюзивті білім беру шығармашылық ойлау мен инновацияны ынталандыратын оқу ортасын құруға көмектеседі. Әртүрлі мәдени және әлеуметтік ортадан шыққан оқушылар жобалар, идеялар және шешімдер бойынша бірлесіп жұмыс істей алады, бұл жаңа идеялар мен дамудың жаңа мүмкіндіктерін жасауға мүмкіндік береді. Бұл мақсатқа жету үшін тек стандартты нормаларға сай келетіндерді ғана емес, барлық оқушыларды білім беру процесіне қосу үшін жағдай жасау қажет. Бұл мұғалімдерден, мектептерден және үкіметтен қосымша ресурстар мен күш-жігерді қажет етуі мүмкін, бірақ бұл инвестиция ұзақ мерзімді перспективада тиімді болады. Мысалы, мектептер мүгедек оқушыларға арналған жеке оқу жоспарларын әзірлей алады және қосымша қолдау мен ресурстарды, мысалы, мұғалім көмекшілерін және арнайы жабдықтарды ұсына алады. Мұғалімдер де мүгедек оқушылармен жұмыс істеуге және осы саладағы құзыреттіліктерін дамытуға үйретілуі керек.

Инклюзивті білім беру жүйесінде толерантты ортаны қалыптастыру өздігінен жүзеге аспайды, ол мақсатты және жүйелі жұмыстардың нәтижесі болып табылады.

Біріншіден, оқу ортасының психологиялық қауіпсіздігі қамтамасыз етілуі тиіс. Оқушы өзін кемсітілмейтін, пікірі ескерілетін және жеке ерекшелігі қабылданатын тұлға ретінде сезінген жағдайда ғана толерантты қарым-қатынас қалыптасады.

Екіншіден, оқу мазмұны толеранттылық құндылықтарын насихаттауға бағытталуы қажет. Әдебиет, тарих, қоғамтану пәндері арқылы адам құқықтары, әлеуметтік әділеттілік және мәдени әртүрлілік туралы білім беру оқушылардың дүниетанымын кеңейтеді.

Үшіншіден, бірлескен әрекет толерантты ортаны қалыптастырудың тиімді жолы болып табылады. Топтық жобалар мен шығармашылық тапсырмалар әлеуметтік оқшауланудың алдын алып, оқушылардың бір-бірін түсінуіне мүмкіндік береді.

Төртіншіден, педагогтің кәсіби ұстанымы мен тұлғалық үлгісі ерекше маңызға ие. Мұғалімнің әділдігі, эмпатиясы, әрбір оқушыға тең көзқарасы толерантты мінез-құлықтың қалыптасуына тікелей әсер етеді. Ұстаз өз іс-әрекеті арқылы сыйластық пен өзара құрмет мәдениетін көрсеткен жағдайда, бұл құндылықтар білім алушылар арасында да орнығады[3].

Бесіншіден, ата-ана мен мектептің өзара ынтымақтастығы толерантты ортаны нығайтудың маңызды факторы болып табылады. Ата-аналармен жүргізілетін

түсіндіру жұмыстары, бірлескен іс–шаралар мен ашық диалог баланың жеке ерекшелігін қабылдауға, әлеуметтік бейімделуіне қолайлы жағдай жасайды. Осылайша, отбасы мен білім беру ұйымының бірлесе әрекет етуі инклюзивті әрі толерантты білім беру кеңістігін қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Инклюзивті және толерантты орта тек мектеппен шектелмейді. Ата–аналар мен жергілікті қауымдастықтың қолдауы инклюзияның табысты жүзеге асуының маңызды шарты болып табылады. Ата–аналармен жүргізілетін түсіндіру жұмыстары, тренингтер және бірлескен іс–шаралар инклюзивті мәдениетті қалыптастыруға ықпал етеді.

Сонымен қатар, мектеп психологтары, әлеуметтік педагогтар, логопедтер, дефектологтар мен тьюторлардың бірлескен жұмысы оқушының жеке қажеттіліктерін жан–жақты ескеруге мүмкіндік береді. Бұл кешенді қолдау инклюзивті білім берудің нәтижелілігін арттырады.

Сондай–ақ, шалғай аудандардағы немесе қиын өмірлік жағдайларда тұратын оқушыларды қоса алғанда, барлық оқушылар үшін білімге қолжетімділікті қамтамасыз ету маңызды.

Онлайн білім беру және қашықтықтан оқыту сияқты заманауи технологияларды осы мақсатта пайдалануға болады. Осылайша, инклюзивті білім беру – бұл біздің планетамыздың тұрақты дамуын ілгерілететін төзімді, гуманистік және әділ қоғам құру жолы. Бұл мұғалімдерді, мектептерді, ата–аналарды және үкіметті қоса алғанда, білім беру процесіне қатысушылардың барлығының күш–жігерін қажет етеді.

Қорытындылай келе, инклюзивті білім беру – толеранттылықты қалыптастырудың ғана емес, әлеуметтік үйлесім мен тұрақты дамудың маңызды тетігі. Өртүрлілікті қабылдайтын, өзара құрмет пен жауапкершілікке негізделген білім беру ортасы қоғамдағы әлеуметтік теңсіздікті азайтып, әрбір тұлғаның мүмкіндігін жүзеге асыруға жағдай жасайды.

Инклюзивті және толерантты орта қалыптастыру – мектеп, отбасы және қоғамның бірлескен, жүйелі және үздіксіз еңбегін талап ететін маңызды үдеріс. Сондықтан инклюзивті білім беруді дамыту – бүкіл қоғамның стратегиялық міндеті болып табылады.

Инклюзивті оқыту арқылы барлық балалардың мұқтаждықтарын ескеріп, ерекше қажеттіліктері бар балалардың білім алуын қамтамасыз ететін жалпы білім үрдісін дамытуға болады. Мұндай оқыту түрі арнаулы білім беру жүйесінде дәстүрлі түрде қалыптасқан және даму үстіндегі формаларды ығыстырмайды, қайта жақындатады. Инклюзивті бағыт арқылы мүмкіндігі шектеулі балаларды оқуда жетістікке жетуге ықпал етіп, жақсы өмір сүру мүмкіншілігін қалыптастырады. Осы бағытты білім беру жүйесіне енгізу арқылы оқушыларды адамгершілікке, ізгілікке, қайырымдылыққа тәрбиелей аламыз.

Сонымен қатар, инклюзивті білім беруді дамытуда мемлекеттік саясаттың, білім беру стандарттарының және педагогтердің кәсіби даярлығының рөлі айрықша. Инклюзивті қағидаттарды білім беру жүйесіне жүйелі енгізу үшін нормативтік–құқықтық негізді жетілдіру, мұғалімдердің біліктілігін арттыру және білім беру ұйымдарын қажетті ресурстармен қамтамасыз ету қажет.

Осы тұрғыда инклюзивті білім беру тек білім саласының ішкі мәселесі емес, ол қоғамның гуманистік құндылықтарын айқындайтын маңызды әлеуметтік институт ретінде қарастырылады. Әрбір баланың білім алуға тең құқығын қамтамасыз ету, оның әлеуетін ашу мен өзін қоғамның толыққанды мүшесі ретінде сезінуіне жағдай

жасау – болашақта әділетті, толерантты әрі орнықты қоғам қалыптастырудың берік негізі болмақ.

Әдебиеттер тізімі:

1. Инклюзивті білім беру жағдайында ерекше қажеттіліктері бар оқушылардың оқу жетістіктерін критериалды бағалау жүйесі, әдістемелік құрал. – Астана: – 2016 ж.
2. Білім беру ұйымдарының тәжірибесіне инклюзивтік педагогика мен енгізу жүйесінің қағидаларын дайындау. Әдістемелік ұсынымдар. – Астана: Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясы. 2015 ж.
3. Florian, L. The SAGE Handbook of Special Education. London: Sage Publications, 2014.
4. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі. Инклюзивті білім беруді дамытудың тұжырымдамасы. Астана, 2015.

ӨОЖ 376.2

**ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУ ЖАҒДАЙЫНДА МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНА
БОЧЧА НЕГІЗІНДЕ БЕЙІМДЕЛГЕН ДЕНЕ ТӘРБИЕСІНІҢ ӘДІСТЕМЕСІ:
ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ МЕН ТӘЖІРИБЕЛІК ҚОЛДАНЫС**

Култанов Дастан Темиржанович,
екінші оқу жылының докторантурасының білім алушысы
білім беру бағдарламасы: 8D01404 – Дене шынықтыру және спорт
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Алматы қ., Қазақстан

Төлегенұлы Нұржан,
PhD, аға оқытушы, дене шынықтыру және спорт кафедрасы меңгерушісі
Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті
Алматы қ., Қазақстан

Аңдатпа

Мақалада ерекше білім қажеттілігі бар балалардың дене қуаты қасиеттеріне және әлеуметтік дамуына ықпал ететін құрал ретінде инклюзивті спорт түрі – бочча әдістемесі қарастырылған. Онда теориялық қағидалар, “бочча” артықшылықтары және оның арнайы білім беру жағдайында практикалық қолданылуы қарастырылады. Мақалада ойынның дене күш қабілеті қасиетінің моторикасын, танымдық қабілеттерін және әлеуметтік өзара әрекеттесуін жақсартуға әсері талқыланады, сонымен бірге тиімді іске асыру және нәтижелерді бағалау бойынша талқылау мен нұсқаулар беріледі және бочча ойынындағы спортшылардың қысқаша функционалдық классификациясы тұжырымдалды.

Түйін сөздер: Бочча, ерекше білім қажеттігі, дене шынықтыру, бейімдік спорт, әлеуметтік даму, инклюзивті білім беру, әдістеме.

Аннотация

В статье рассматривается методика инклюзивного вида спорта – бочча как средство, влияющее на физические качества и социальное развитие детей с особыми образовательными потребностями. Рассматриваются теоретические основы, преимущества игры «бочча» и её практическое применение в условиях специального образования. В статье обсуждается влияние игры на развитие моторики, когнитивных способностей и социального взаимодействия, а также приводятся рекомендации по эффективной реализации и оценке результатов. Кроме того, представлена краткая функциональная классификация спортсменов, играющих в бочча.

Ключевые слова: Бочча, особые образовательные потребности, физическое воспитание, адаптивный спорт, социальное развитие, инклюзивное образование, методика.

**ИНКЛЮЗИВТІ ГУМАНИСТІК БІЛІМ: ҚИЫНДЫҚТАР, ЖЕТІСТІКТЕР ЖӘНЕ
ТӘЖІРИБЕНІ ЖАЛПЫЛАУ**

МАЗМҰНЫ / СОДЕРЖАНИЕ

2 СЕКЦИЯ

**ИНКЛЮЗИВНОЕ ГУМАНИСТИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ: ВЫЗОВЫ,
ДОСТИЖЕНИЯ И ОБОБЩЕНИЕ ОПЫТА**

Абдильманова Дина Салимовна	Ән мен қимылды байланыстыру арқылы моториканы дамыту жолдары	1242
Аймухамедова Салтанат Борамбаевна, Урунтаева Даяна Касымхановна	Применение нейрогимнастики в работе для повышения эффективности коррекционного процесса у детей ЗПР: опыт и перспективы	1246
Алимжанова Арайлым Магашевна	Инновационный менеджмент в образовательных организациях, работающих с детьми с РАС	1251
Алипбаева Гульжан Агыбаевна, Нурова Асемгуль Кажихановна	Инклюзия университеттің тұрақты дамуының құрамдас бөлігі	1255
Амренова Қымбат Заединқызы, Салыкова Гүлшат Белгібайқызы	Қазіргі мектеп жағдайындағы инклюзивті білім берудің болашағы	1259
Ауезханова Мирамкул Жумағалиевна, Ерғазина Бағлан Кабдолловна	Инклюзивті гуманистік білім: қиындықтар, жетістіктер және тәжірибені жалпылау	1263
Бегежанова Ботағоз Карымжановна	Ақыл–ойы бұзылған балаларды тәрбиелеп отырған отбасыларды әлеуметтік–психологиялық сүйемелдеу	1266
Бегежанова Райхан Карымжановна, Жиенбаева Надежда Бисеновна	Иммерсивті технологиялар – зияты зақымдалған балалардың әлеуметтік– тұрмыстық дағдыларын дамыту құралы ретінде	1271
Булгакова Вероника Андреевна	Гуманизация инклюзивной среды: технологии формирования эмпатии и коллективной ответственности в разнородном классе	1275

Бутагарина Арайлы Ирбулатовна, Ахметова Тулебике Ауезхановна	<i>Инклюзивті ортада қазақ тілін оқытудағы ЖИ негізіндегі интерактивті көрнекіліктер</i>	1279
Бушуева Наталья Александровна	<i>Развитие функциональной математической грамотности младших школьников с задержкой психического развития посредством нейрокоррекционных практик</i>	1283
Волчкова Оксана Александровна	<i>Возможности применения технологии уровневой дифференциации в работе с детьми с особыми образовательными потребностями, на уроках в начальной школе</i>	1286
Гелдимухаммедов Акмырат Гелдимухаммедович	<i>Интеграция stem–образования и национального воспитания в современном образовательном процессе</i>	1292
Григорова Юлия Борисовна, Приходько Анастасия Геннадьевна	<i>Формирование учебной мотивации у младших школьников с особыми образовательными потребностями на уроках математики в условиях инклюзивного обучения</i>	1296
Досумова Гульнара Тыйштаковна, Шарипбаева Айгуль Айтбаевна	<i>Қазақ тілі сабағындағы инклюзивті білім беру: әдістері мен мүмкіндіктері</i>	1301
Жалтенова Малика Дауреновна, Алдамасова Айгерим Жексыбаевна	<i>Создание поддерживающей образовательной среды в рамках инклюзивного гуманистического образования: опыт работы с обучающимися с ТНР и ЗПР</i>	1305
Ибраева Мархабат Даировна, Тлеубай Асель Даулетовна	<i>Инклюзивті оқытуда цифрлық білім беру ресурстарының Мүмкіндіктері</i>	1310
Иванина Светлана Анатольевна, Лоза Илона Станиславовна	<i>Возможности использования цифровой образовательной среды в логопедической работе с детьми с особыми образовательными потребностями</i>	1315
Испамбетова Гульдана Аяпбергеновна, Телахынов Еркин Билалович	<i>Инклюзивті білім беру жағдайындағы бейімдік дене тәрбиесі маманының педагогикалық құзыреттілігі</i>	1319
Кабылбекова Гульнара Саматовна, Галиуллина Жулдызай Зарлыковна	<i>Инклюзивті білім берудің өзекті мәселелері: қиындықтары мен жетістіктері</i>	1324

Казакова Ольга Викторовна, Оберемкова Ольга Витальевна	<i>Практические аспекты применения нейропсихологический гимнастики в развитии эмоциональной сферы детей дошкольного возраста с задержкой психического развития</i>	1328
Каппасова Шамшырак Еркиновна, Халыкова Гаухар Алтаевна	<i>Ерекше білім беру қажеттіліктері бар балаларды оқыту және әлеуметтендіру принциптері</i>	1332
Каттебаева Маржан Зиятқызы	<i>Цифрлық технологиялар – инклюзивті білім беруді дамытудың маңызды құралы</i>	1339
Кауметова Карлыгаш Мустакимовна	<i>Мир без барьеров и границ: инклюзия как путь к справедливому обществу</i>	1343
Киль Елена Дмитриевна	<i>Методическое сопровождение инклюзии</i>	1349
Косницкая Елена Анатольевна, Литвих Светлана Константиновна	<i>Теоретико–методологические основания и средства формирования фразовой речи у слабослышащих старших дошкольников</i>	1351
Куйшинова Зулиха Шайкимелевна, Курмангалиева Айнаш Алтаевна	<i>Инклюзивті білім берудің толерантты білім беру ортасын қалыптастырудағы рөлі</i>	1355
Култанов Дастан Темиржанович, Төлегенұлы Нұржан	<i>Инклюзивті білім беру жағдайында мектеп оқушыларына БОЧЧА негізінде бейімделген дене тәрбиесінің әдістемесі: теориялық негіздері мен тәжірибелік қолданыс</i>	1359
Кумарова Асмира Алмасовна, Абдиркенова Акбидаш Капановна	<i>Инклюзивті білім беру жағдайында студенттердің педагогикалық қызметке психологиялық дайындығын қалыптастыру</i>	1365
Кушкинбаева Асем Серикбаевна, Альмуханова Айнур Каиржановна	<i>Инклюзивное образование в общеобразовательной школе: выявление одарённых детей с особыми образовательными потребностями и обеспечение условий равной конкуренции</i>	1371
Максимова Ольга Львовна	<i>Модель практикума по суммативному оцениванию для учащихся с особыми образовательными потребностями: подходы, результаты, рекомендации</i>	1375

Наджмеддинли Анар Наджмеддин оглу	<i>Опыт Азербайджана в сфере образования слабослышащих детей и возможности применения поддерживающих ИИ–технологий</i>	1379
Налобина Галина Юрьевна, Пронькина Оксана Валентиновна	<i>Организация инклюзивного образования при обучении студентов с ОВЗ по специальности 46.02.01 Документационное обеспечения управления и архивоведение</i>	1384
Насырова Эльмира Фанилевна, Возмилова Ольга Викторовна	<i>Формирование инклюзивных компетенций студентов педагогического направления при организации тренинга «Мир глазами детей»</i>	1388
Натигулова Гульзия Жумагалиевна, Демисенова Шнар Сапаровна	<i>Психолого–педагогические условия развития толерантности личности подростка</i>	1392
Никитенко Мария Алексеевна, Демисенова Шнар Сапаровна	<i>Когнитивное развитие как фактор успешной адаптации ребенка к школьному обучению</i>	1396
Нурушева Гюльмира Ерблановна	<i>Инклюзивное гуманистическое образование в современной школе</i>	1400
Нұрбекова Аида Мұратбекқызы, Нышанбай Аяжан Рахимбайқызы	<i>Мектеп жасына дейінгі сөйлеу тілінде бұзылыстары бар балалардың эмоционалдық сферасының даму ерекшеліктері</i>	1404
Нұрбекова Аида Мұратбекқызы, Иманбай Айғаным Бағдатқызы	<i>Кіші мектеп жасындағы балалардың сөйлеу тіліндегі бұзылыстардың түрлері және оларды алдын алу жолдары</i>	1409
Омарова Гульсана Ержигитовна, Жантлесова Мадина Хамзаевна	<i>Қазақ тілі сабағында инклюзивті гуманистік білім беру тәсілдері</i>	1414
Омелянович Ольга Ивановна	<i>Практические аспекты педагогической реабилитации детей с кохлеарными имплантами</i>	1419
Пращур Марина Валерьевна	<i>Оценка эффективности тьюторского сопровождения как фактора социальной адаптации детей в инклюзивном классе общеобразовательной школы</i>	1424

Савгуров Александр Сергеевич	<i>Инклюзивное гуманитарное образование: практический опыт подготовки команды к инклюзивным спортивным играм</i>	1427
Сандыбаева Жанар Жанахметовна	<i>Значение и разнообразие инновационных стратегий в инклюзивном образовании</i>	1431
Сахарина Валентина Викторовна	<i>Формирование практических навыков у учащихся с особыми образовательными потребностями в условиях специального образования</i>	1435
Сейдалиева Тогжан Сансызбаевна	<i>Ерекше білім беруді қажет ететін оқушылармен жұмыста тиімді әдіс-тәсілдер</i>	1439
Серікбаева Әсия Үмбетбайқызы	<i>Инклюзивті білім берудегі бейімделген бағалау</i>	1443
Султанова Динара Акилбековна	<i>Цифровая трансформация инклюзивного процесса: Визуализация и адаптация текстов с помощью ИИ для учащихся с легкой умственной отсталостью</i>	1447
Тажмухамбетова Меруерт Женисовна	<i>Балабақшада инклюзивті білім беруді қолдануда жасанды интеллектінің маңызы</i>	1451
Татарина Татьяна Ивановна	<i>Инклюзивное образование: путь от теории к практике</i>	1455
Ткаченко Анжелика Вячеславовна	<i>Факторы формирования инклюзивной культуры в системе образования</i>	1459
Тугаева Эльвира Жангельдиновна	<i>Роль преподавателя в формировании гуманитарной инклюзивной образовательной среды</i>	1462
Фудашкина Людмила Александровна, Сабанова Кимбат Исабековна	<i>Гуманитарное образование в контексте инклюзии: инновационные технологии и их применение</i>	1466
Цихоцкая Юлия Владимировна, Оспанова Айсулу Бергенбайқызы	<i>Национальные игры и сенсорная интеграция в физическом воспитании детей дошкольного возраста</i>	1472
Чернышова Виктория Олеговна, Чаплыгина Елена Владимировна	<i>Адаптивная физическая культура как инструмент инклюзивного образования: методы, практики, перспективы</i>	1478

Чумерина Виктория Борисовна, Вагапова Людмила Руслановна	<i>Музыкальное воспитание детей 5–ти лет с особыми образовательными потребностями через учебно–методический комплекс «Музыкальное волшебство»</i>	1483
Шевченко Ольга Владимировна	<i>Дифференциация и индивидуализация обучения как форма педагогической помощи детям с особыми образовательными потребностями в начальной школе</i>	1488
Шмидт Виктория Валерьевна, Кухарева Марина Викторовна	<i>Индивидуальная работа учителя–логопеда и учителя–дефектолога с детьми, имеющими нарушения в речи, включенными в инклюзивное образование</i>	1494
Щур Дина Владимировна, Куприянчик Марина Александровна	<i>Инклюзивное гуманистическое образование как ответ на вызовы времени: синтез теории, национального наследия и практики</i>	1498

**«БІЛІМ БЕРУ ТӘЖІРИБЕСІНДЕГІ ТЕХНОЛОГИЯЛАР МЕН ИННОВАЦИЯЛАР:
ЖАҢА ҚИЫНДЫҚТАР МЕН ТИІМДІ ШЕШІМДЕР» атты
АЛТЫСАРИН ОҚУЛАРЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ–ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯ МАТЕРИАЛДАРЫ
МАТЕРИАЛЫ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ КОНФЕРЕНЦИИ
АЛТЫНСАРИНСКИЕ ЧТЕНИЯ
«ТЕХНОЛОГИИ И ИННОВАЦИИ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ:
НОВЫЕ ВЫЗОВЫ И ЭФФЕКТИВНЫЕ РЕШЕНИЯ»**

Материалдар жинағын
Ахмет Байтұрсынұлы атындағы Қостанай
өңірлік университеті
Ө.Сұлтанғазин атындағы педагогикалық
институтының
педагогика, психология және арнайы білім
беру кафедрасында теріліп, беттелді

Компьютерлік беттеу:
Жетписбаева А.А.

Мекен-жай:
110000, Қостанай қ., Байтұрсынов көш. 47
(Пединститут ғимараты, Тәуелсіздік к-сі
118, 626 каб.)
Тел.: 8 (7142) 54-58-74 (ішкі 120).

Пішімі 60*84/18.
Көлемі 151 б.т.
Электронды нұсқасы университеттің
ksu.edu.kz сайтында орналастырылған
сәуір, 2026 жыл

Сборник материалов набран и сверстан
кафедрой педагогики, психологии и
специального образования
педагогического института
им. У.Султангазина
Костанайского регионального
университета им. Ахмет Байтұрсынұлы

Компьютерная верстка:
Жетписбаева А.А.

Адрес:
110000, г. Костанай, ул. Байтұрсынова 47
(корпус Пединститута, ул.Тәуелсіздік
118, каб. 626).
Тел.: 8 (7142) 54-58-74 (вн.120)

Формат 60*84/18.
Объем 151 п.л.
Электронный вариант размещен на сайте
университета ksu.edu.kz
апрель 2026 год

